

heit beruhten, mag zweifelhaft sein'.

15) Het is onduidelijk op wie wordt gedoeld. Waren het plaatselijke kroniekschrijvers?

16) Gemeentearchief Rotterdam, Oud Stadsarchief, inv.nr. 18, p. 266 (De *Onderwijsinge* is de vertaling van Erasmus' *Institutio Principis Christiani*). Zie ook S.W. Bijl, *Erasmus in het Nederlands tot 1617*, 1975, 329 v. Beide werkjes vormden dus één boekje; de exemplaren in de Gem. Bibl. zijn later apart gebonden, maar de titel van *Het leven* 'schijnt door' op de pag. N 8 van *Onderwijsinge*. In beide: aantekeningen van zekere P.V.M., eind 17de eeuw. Het voorwoord in de ed.-Scriverius is van 28 maart, Bastiaens kwam er dus vlak achteraan en is blijkens foutieve namen, die Scriverius ook heeft, duidelijk van deze afhankelijk.

17) Allen noemt als eerste druk van het testament, XI app. XXV, p. 342, *Epistolae familiares*, Basel 1779; die van Scriverius was de allereerste! Rector Kan drukte in het *Programma Literarium Gymnasii Erasmiani* 1881/82 de tekst en voegde los daarbij een lithografie die dr. L. Sieber voor hem in Basel naar het origineel had doen vervaardigen. Zie N. van der Blom, *Grepen uit de geschiedenis van het Erasmiaans Gymnasium 1328-1978* (Rotterdam 1978), 218 en 181. Het enige op school overgebleven exemplaar verhuisde onlangs van lokaal 21 naar de docentenbibliotheek. Voor tekst van het testament zie Bijlage III, p. 327.

18) Bastiaens spreekt in zijn opdracht over Erasmus' 'in steen uytgehouden conterfeytsel nae 't leven, welc de heeren van Basel vier jaren voor syn doot (aan Rotterdam) hebben ghesonden' en dat 'in 't openbaer op de voornaemste plaetse (der stad is) tentoonghestelt'. Over deze verwarde tekst *RE*, 248 v. De Amsterdamse notaris Ellert de Veer levert in de opdracht van zijn vertaling van de *Paraphrases*, 2 dln., Amsterdam 1594, een correctie op de datering van het tweede stenen beeld. Men leze voortaan niet 1593/96 (*ER*, 42; *RJb* 1986, 228) maar 1593/94. Toen De Veer schreef dat hier Erasmus 'op de poorten der stad was verheven', dacht hij wel aan het op Erasmus' sterfjaar 1536 wijzende 'tijdvers' dat men in 1554 (!) aanbracht aan de toen gebouwde Delftse of St. Jorispoort:

CVnCta est VICtVrVs fVLgens per seCVLa ErasMVs
en aan wat men las op de steen aan de Goudse poort:
Non obIIt DIVVs noster, qVIA VIVIt ErasMVs, dat is:
ErasMVs, daar hII Leeft aLLe eeVWen door,
bLInkt heerLIk op 't deVrLVChIcH eerenspoor. En:
ErasMVs Leeft aL Is hII doot, want sChoon gestorven,
soo bLInckt sIIIn glans noCh als Vergood heel onbedorVen.

(*Bronnen voor de geschiedenis van Rotterdam en Schieland* II, 1895, 414, en *RJb* 1890, 70 naar G. van Reyn, *Geschiedkundige beschrijving der stad Rotterdam*, 1832, 98). Men vindt de opdrachten van Bastiaens en De Veer afgedrukt bij Bijl, 321 vv en 106 vv.

19) Allen ep. 171.14. Betreft ep. 28.28-30 ook zulke laster, in Leiden? Voor Erasmus' *De Lingua*, Over de tong, zie Margaret Mann Philips in